

14.	а) броју стихова б) схеми римовања	1 бод Уколико ученик заокружи више од два одговора, не добија ниједан бод.
15.	1. ДА 2. НЕ 3. ДА	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.
16.	Момчило Настасијевић (Напомена: признаје се само пуно име и презиме писца)	1 бод
17.	При заласку сунца у првој тишини	1 бод Уколико ученик поред наведеног подвуче још неки стих, одговор му се не признаје.
18.	Љубомир Недић (Напомена: признаје се само пуно име и презиме писца)	1 бод
19.	б) Велики везир је свестан људске немоћи и због тога резигниран.	1 бод Уколико ученик заокружи више од два одговора, не добија ниједан бод.
20.	в) Јован Деретић	1 бод Уколико ученик заокружи више од једног одговора, не добија ниједан бод.

Школска 2013/2014. година													
Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа													
Књижевна олимпијада													
IV разред													
1.	<p>Повежи линијама имена аутора са називима њихових песничких збирки. Име једног аутора је вишак.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">Васко Попа</td> <td style="width: 50%;"><i>87 песама</i></td> </tr> <tr> <td>Десанка Максимовић</td> <td><i>Камена успаванка</i></td> </tr> <tr> <td>Бранко Миљковић</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Матија Бећковић</td> <td><i>Трајим помиловање</i></td> </tr> <tr> <td>Миодраг Павловић</td> <td><i>Ватра и ништа</i></td> </tr> <tr> <td>Стеван Раичковић</td> <td><i>Кора</i></td> </tr> </table>	Васко Попа	<i>87 песама</i>	Десанка Максимовић	<i>Камена успаванка</i>	Бранко Миљковић		Матија Бећковић	<i>Трајим помиловање</i>	Миодраг Павловић	<i>Ватра и ништа</i>	Стеван Раичковић	<i>Кора</i>
Васко Попа	<i>87 песама</i>												
Десанка Максимовић	<i>Камена успаванка</i>												
Бранко Миљковић													
Матија Бећковић	<i>Трајим помиловање</i>												
Миодраг Павловић	<i>Ватра и ништа</i>												
Стеван Раичковић	<i>Кора</i>												

2.	<p>Прочитај одломак, па одговори на захтев испод њега.</p> <p><i>Ђура:</i> Крајње је време да мало поразговарамо</p> <p><i>Илија:</i> Смири се, Данице... Шта ти је?</p> <p><i>Даница:</i> Не могу више да га гледам! Не могу... Најрадије би' га...</p> <p><i>Илија:</i> Ајде, скувај ти нама литру кафе, па иди...</p> <p><i>Даница:</i> Идем одма'! Ти му кувај! Ја... ја...</p> <p><i>Ђура:</i> Снајка, оди ти код моје Смиљке. Нек ти да нешто за умирење, па лези... Ајде...</p> <p>Који облик казивања је заступљен у датом одломку?</p> <hr/>	
3.	<p>Следећи одломак говори о једном књижевном правцу. Пажљиво га прочитај и на линији напиши назив књижевног правца о којем је реч.</p> <p>Јавља се у Немачкој почетком XX века као реакција на импресионизам. Писци овог покрета теже да открију оно што је примарно, исконско у човеку. Најпознатија слика овог правца је <i>Крик</i> Едварда Мунка. Станислав Винавер је написао манифест овог покрета, а најзначајнији представници у српској књижевности су Милош Црњански и Растко Петровић.</p> <hr/>	
4.	<p>Подвуци наслове четири дела које је написао Борислав Пекић.</p> <p>„Велика Скитија” „Како упокојити вампира” „Улазак у Кремону”</p> <p>„Златно руно” „Беснило” „Узурпатори неба”</p> <p>„Атлантида”</p> <hr/>	
5.	<p>Пажљиво прочитај следећи пример и престилизуј га тако што ћеш га претворити у реченицу у неуправном говору. Новодобијену реченицу напиши на линијама.</p> <p>Само једном она застаде да их уразуми: – Ја сам нечиста, браћо – викала је – ја сам нечиста!</p> <hr/> <hr/>	

6.	<p>Ко је аутор есеја „Модерност данас”, из којег читаш следећи одломак? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„Мислим да је модерност увек нешто друго. За књижевног ствараоца то је данас, мислим, појачање односа према времену, на подлагање захтевима канона, нити захтевима једне псеудо-стваралачке деструкције форме, језика, израза. Одбацивање културног песимизма. Што интензивније, што комплексније, луцидно сагледавање проблема који се стално отварају око нас, и дају нове подстицаје стваралаштву, и нуде му нову и друкчију акустику.”</p> <p>а) Бранко Поповић б) Никола Милошевић в) Миодраг Павловић г) Драган Стојановић</p>	
7.	<p>Пажљиво прочитај следећи цитат из романа <i>Време чуда</i> Борислава Пекића, па одговори на захтеве испод текста.</p> <p>„И гле човек губав дође и клањаше му се говорећи: Господе, ако хоћеш, можеш ме очистити. И Исус дохвати га се говорећи: хоћу, очисти се. И одмах очисти се од губе. И рече му Исус: никоме не казуј, него иди и покажи се свештенику, и принеси дар који је заповедио Мојсије ради сведочанства њима.”</p> <p>1. Овај цитат је из дела: а) Посланица игуману Спиридону б) Јеванђеље по Матеју в) Књига о Јову г) Јеванђеље по Јовану</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>2. Особина текста заснована на његовој унутрашњој повезаности са другим текстовима назива се _____</p>	
8.	<p>На основу датог одломка препознај јунака који казује следеће речи и његово име напиши на линији испод текста.</p> <p><i>Јесам слуга, а радим шта хоћу. Сем Аћима, нико ми не заповеда, а његова воља мој је поводник. Када ме је пре десетак година са залеђеним чакширама ноћу увео у кућу, нешто је ишапутао Борћу, а Симки рекао гласно, да ја чујем: има да ради оно што он жели а да једе оно што ми газде једемо.</i></p> <p>_____</p>	

9.	<p>На линији испод текста напиши наслов народне приче из које је дат наведени одломак и у тексту подвуци реченицу која не припада тој народној причи.</p> <p>„Била некака ђевојка која није рођена од оца и мајке, него је начиниле виле, од снијега извађена из јаме бездање, према сунцу Илињскоме; вјетар је оживио, роса је подојила, а гора лишћем обукла и ливада цвијећем накитила и наресила. Она је била бјеља од снијега, руменија од ружице, сјајнија од сунца, да се таке на свијету рађало није нити ће се рађати. Између нас је увек било тако: кад је нема као да се заиста никад, никад више неће појавити, а кад је ту, онда је присутна тако као да је то најприроднија ствар на свету и као да ће довека и без промене остати ту. Она пусти глас по свијету да ће у тај и тај дан и на томе мјесту бити тркија, па који је младић на коњу претече да ће бити његова. Ово се у мало дана разгласи по свему свијету, те се просаца скупи хиљаде на коњма да не знаш који је од којег бољи.”</p> <hr/> <p style="text-align: center;">(наслов народне приче)</p>	
10.	<p>Која стилска фигура доминира у следећем примеру? Њен назив напиши на линији.</p> <p>Она је била бјеља од снијега, руменија од ружице, сјајнија од сунца, да се таке на свијету рађало није нити ће се рађати.</p> <hr/>	
11.	<p>Пажљиво прочитај одабране стихове из песме <i>Вече</i> Војислава Илића, па одговори на захтев испод текста.</p> <p>Румене пруге већ шарају далеки запад, Клонуо почива свет. Са мирних далеких поља Уморни ратар с песмом журно се ноћишту спрема, И само час по час зајечи шарена доља...</p> <p>Све грли миран сан. Покашто заурла само Суседов стари пас, ил' позно дошавши с рада, Испреже ратар плуг и стоку уморну поји, И ђерам шкрипи све и вода жуборећ' пада.</p> <p>Пронађи и подвуци реченицу у следећем приказу која не одговара наведеним стиховима.</p> <p><i>Вече</i> Војислава Илића је дескриптивна песма. У њој је описан приказ из сеоског живота. Илићев опис природе у контрасту је са његовим расположењем. У стиховима се осећа мирноћа и успореност. Емоције нису директно исказане, оне зраче из слика.</p>	

12.	<p>Уписујући бројеве од 1 до 4 поред наслова дела и имена писца, успостави хронолошки редослед у односу на историјску подлогу збивања у књижевним делима.</p> <p><i>Кањош Мацедоновић</i>, Стефан Митров Љубиша _____ <i>Јаблан</i>, Петар Кочић _____ <i>Сеобе</i>, Милош Црњански _____ <i>Бој на Косову</i>, Љубомир Симовић _____</p>	
13.	<p>СЕМИОТИКА је:</p> <p>а) пренесено, асоцијативно значење неке речи или израза изнад примарног значења; б) скуп најбитнијих композицијских, стилских и језичких особности – унутрашња форма одређеног књижевног дела; в) наука која се бави знаковним системима.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
14.	<p>Прочитај одломак из есејистичке књиге <i>Киш</i> савременог књижевног критичара Михајла Пантића под насловом <i>Енциклопедија мртвих</i>, па на линијама испод одломка писмено објасни значење речи <i>палимпсест</i>.</p> <p>„У девет прича Енциклопедије мртвих поново учавамо да је Кишов текст палимпсест. Писац се ту јавља као 'рестауратор' митских, књижевних и културних слојева, као медијум који, знајући историју и традицију књижевног обликовања света, прониче у дубину изабране теме смрти.”</p> <p>ПАЛИМПСЕСТ је: _____</p>	
15.	<p>На основу следећег одломка одреди наслов дела и његовог аутора, па допуни захтев испод текста речима које недостају.</p> <p>„(...) После тога, из узајамног сажаљења, постају једно према другом врло брижљиви: Вера иде пред Средоја по три улице када му је време да је посети, а он јој редовније него дотад доноси на поклон неку ситницу, слаткише, или лепу дугмад за којом сам трага по радњама...”</p> <p>_____ (наслов дела) _____ (пуно име и презиме аутора дела)</p> <p>Ово дело је _____ роман са _____ тематиком.</p>	

16.	<p>Којој врсти лирских народних песама припада следећа песма?</p> <p>Паде листак наранче Усред чаше јуначке. Да је знала наранча Да је чаша јуначка Врхом би се повила Па би чашу попила. И око и чело – _____ Све вам, браћо, весело!</p> <p>(назив врсте народне лирске песме)</p>											
17.	<p>Повежи линијама методе проучавања књижевности са њиховим теоретичарима. Један теоретичар је сувишан.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">структуралистичка метода</td> <td style="width: 50%;">Волфганг Кајзер</td> </tr> <tr> <td>филозофска херменеутика</td> <td>Нортроп Фрај</td> </tr> <tr> <td>метода интерпретације</td> <td>Мартин Хајдегер</td> </tr> <tr> <td>психоаналитичка метода</td> <td>Роман Ингарден</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Волфганг Кајзер</td> </tr> </table>	структуралистичка метода	Волфганг Кајзер	филозофска херменеутика	Нортроп Фрај	метода интерпретације	Мартин Хајдегер	психоаналитичка метода	Роман Ингарден		Волфганг Кајзер	
структуралистичка метода	Волфганг Кајзер											
филозофска херменеутика	Нортроп Фрај											
метода интерпретације	Мартин Хајдегер											
психоаналитичка метода	Роман Ингарден											
	Волфганг Кајзер											
18.	<p>а) Који српски песник је поезију назвао <i>патетиком ума</i>?</p> <p>То је: _____ (навести пуно име и презиме песника)</p> <p>б) „Данас ми је мајка умрла. Или јуче?” речи су писца по имену: _____</p> <p>(навести пуно име и презиме писца)</p>											
19.	<p>Размишљај о улози подвучених оноματοпејских речи у следећем примеру, па одговори на захтев испод текста.</p> <p>„А кад дођу јесење кише и страхотно <u>зајаучу</u> шуме, пред крчмом силазе сове у ноћ и на димњаку <u>креште</u>, а задошнели путници са очајањем лупају на врата, затворена гвозденом полугом.”</p> <p>Подвучене оноματοпејске речи имају улогу да:</p> <p>а) укажу на свирепост и окрутност природе у јесен; б) прикажу негостољубивост гостионичара у јесен; в) дочарају амбијент опонашањем звукова из природе; г) нагласе приповедачеве несимпатије према јесени.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>											

20.	<p>Одреди врсту риме у следећем примеру према роду (у односу на број римованих слогова) и њен назив напиши на линији.</p> <p>– Мрзим те очи мрачне и дубоке, кунем те ноге пред којима падам, и алтар тијела где у праху лежим; – божанска жено, унуко високе прамајке Еве, пред тобом сам Адам, _____ (назив врсте риме) и јер те волим, ја од тебе бежим.</p>	
-----	--	--

Решења (републичко; IV разред)

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање
1.	Васко Попа – <i>Кора</i> Десанка Максимовић – <i>Тражим помиловање</i> Бранко Миљковић – <i>Ватра и ништа</i> Миодраг Павловић – <i>87 песама</i> Стеван Раичковић – <i>Камена успаванка</i>	Сви тачно спојени парови носе 1 бод.
2.	Полилог Као тачни прихватају се и одговори дијалог, унакрсни разговор.	1 бод
3.	експресионизам	1 бод
4.	<u>Како упокојити вампира,</u> <u>Златно руно,</u> <u>Беснило,</u> <u>Атлантида.</u>	Све тачно подвучено носи 1 бод. Уколико је подвучено нешто погрешно, а остало тачно, 0 бодова. Уколико ученик подвуче више од четири наслова одговор се не признаје.
5.	<u>Само једном она застале да их уразуми,</u> <u>вичући да је нечиста.</u> (Признаје се и други, адекватан ред речи у реченици.)	1 бод
6.	в) Миодраг Павловић	1 бод
7.	1. б) Јеванђеље по Матеју 2. интертекстуалност	Оба тачна носе 1 бод.
8.	<u>Никола</u>	1 бод

9.	<u>Између нас је увек било тако: кад је нема као да се заиста никад, никад више неће појавити, а кад је ту, онда је присутна тако као да је то најприроднија ствар на свету и као да ће довека и без промене остати ту.</u> „Д(ј)евојка бржа од коња”	Све тачно носи 1 бод. Уколико ученик подвуче више од једне реченице, одговор му се не признаје.
10.	Хипербола Као тачан одговор признаје се и поређење (компарација) ;	1 бод
11.	<u>Илићев опис природе у контрасту је са његовим расположењем.</u>	1 бод Уколико ученик подвуче више од једне реченице, одговор му се не признаје.
12.	<i>Кањош Мацедоновић, С. Митров Љубиша 2</i> <i>Јаблан, Петар Кочић 4</i> <i>Сеобе, Милош Црњански 3</i> <i>Бој на Косову, Љубомир Симовић 1</i>	Све тачно носи 1 бод.
13.	в) наука која се бави знаковним системима	1 бод
14.	Палимпсест је рукопис написан преко претходно обрисаног текста. (Признају се и другачије написане реченице, чији је смисао исти.)	1 бод.
15.	„Употреба човека”, Александар Тишма, психолошки (савремени, модерни) роман са ратном тематиком.	Све тачно носи 1 бод. Признаје се само пуно име и презиме писца.
16.	(на)здравица	1 бод
17.	структуралистичка метода – Јуриј Логман; филозофска херменеутика – Мартин Хајдегер; метода интерпретације – Волфганг Кајзер; психоаналитичка метода – Нортроп Фрај.	Три и четири тачно спарена носе 1 бод.
18.	а) Бранко Миљковић б) Албер Ками	Оба тачна носе 1 бод. Признају се само пуна имена и презимена писаца.

19.	в) дочарају амбијент опонашањем звукова из природе	1 бод
20.	женска (рима)	1 бод